

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO
K 2.50. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UŽUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -
:: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, petak 13. studenoga 1914.

BR. 148

Srbi bježe prama Valjevu. Potopljena engleska topnjača. - Njemački uspjesi u Francuskoj. Poraz Rusa na Kavkazu.

U Srbiji.

Uzmac Srba prama Valjevu.

BEČ, 12. studenoga. Sa južnog ratišta javlja se:

Uz neprekidne okršaje sa neprijateljskim zadnjim četama jučer je potjera za neprijateljem nastavljena na čitavom frontu te dostignuta linija visova istočno od Osočina-Nakučani-Novoselo-Sava.

Neprijatelj se nalazi u potpunom uzmaku prama Kočeljevu i Valjevu, gdje na tisuće trenskih kola sprečavaju sve komunikacije.

Osim već jučer javljenog ratnog plijena ponovno su zaplijenjena 4 topa, 14 kola za municiju, jedna kolona municije i ini ratni materijal.

U Rusiji.

BERLIN, 12. studenoga. Na istočnom (ruskom) ratištu naša konjica odbila je istočno od Kalischa ponovno prodrlo pretežito rusko konjaničvo.

BEČ, 12. studenoga. Službeno se saopćuje:

Izim pobjedonosnog boja kod Kosmineka protiv jednom zboru ruske konjice, nije bilo jučer na sjeveroistočnom ratištu nikakvog većeg okršaja.

Neprijateljski izvidni odjeli, koji su htjeli saznati za naše kretnje, bili su odbiveni.

Nove operacije.

BEČ, 12. studenoga. Za provodjanja sadanjih operacija na sjeveroistočnom

ratištu pokazuje se ponovno već dokumentirana vještina i bojna snaga naših četa.

Ratni izvjestitelj „Sonnund Montagszeitung-a“ javlja: Nakon razgledanja tabora zarobljenika u Kenyermezőu povratismo u ratni stan, odakle polazimo na južno ratište. Najavljeno je već novo grupiranje naših obrambenih sila došlo, iza kako je njihova zadaća, prisiliti rusku vojsku, da se razvije i zapriječi ruski udar prema Njemačkoj, ispunjena. Sada počinje nova faza rata. Metoda naše borbe ide za tim, da radije napusti izvježene male prednosti, nego da sebi daje diktirati odluke od neprijatelja, kada se sprema na odlučne korake. Sadašnje je stanje naše vojske izvršno, Mudro vodstvo, koje izbjegava svaki efekt, podaje najbolje nade na konačni uspjeh.

Sa francuskog ratišta.

Daljniji njemački uspjesi.

BESLIN, 12. studenoga. Službeno se saopćuje:

Preko Nieuporta do predgrađa Lombartyde nasrnuli neprijatelj bio je od naših četa bačen natrag preko Ysera. Istočna obala Ysera sve do mora bila je od neprijatelja ispražnjena.

Preko yverskoga kanala južno od Dixmuidena naše čete napreduju dalje.

U okolišu istočno od Yperna provaljuju naše čete uvijek dalje.

Ukupno je zarobljeno više od 700 Francuza, 4 topa i 4 puščana stroja pala su u naše ruke.

Neprijateljski napadaji zapadno od aragonske šume bili su suzbiveni u šumi samoj.

Borba što se od nekoliko dana vodi između Sjevernog mora i Vozeja, rekbi da ima svršiti usljed izcrpljenja jedne od dviju stranaka. Zemljište, kao da je sito ljudi duž ne-

izmjerne fronte. Krila svršavaju jedno na moru, a drugo na švajcarskoj granici, tako da falt prostora za ratišne manevre. Uprijeti težinom premoćnih sila na koju točku linije, tako da ju se razbije i razdvoji u dva dijela, zakruživši ih i potukavši jedno za drugim, izgleda nemoguće. Iznenadjenje, taj bitni element takovoga manevra spriječeno je budnom pažnjom aeroplana, koji vide i objavljuju sva kretanja četa, koja su neobhodno nužna koncentriranju. Kad bi na jednoj strani bile prekomjerne promjene sila, to bi izazvalo protumjere na drugoj, tako da bi se sile odmah izjednačile i djelomične prednosti jednoga protivnika bile bi kompenzirane djelomičnim premoćima drugoga. I tako se bitka nastavlja u neizmjernom nizu topničkih dvoboja, frontalnih navalama i protunavala, da ih se uspješno suzbije, protivnici se obilato služe šancima, gdje se bataljuni i pukovnije izmjenjuju svakih 24 sata, da dobiju nužnog odmora. Ovo rekbi da su aktualne značajke bitke u Belgiji i u Francuskoj, dočim službena priopćenja još i dalje javljaju o žestokim navalama i protunavalamama i uzmicajima na čitavom frontu.

Gubitci „Emdena“.

LONDON, 12. studenoga. Pri nastradanju „Emdena“ od brodske posade 200 je poginulo, 30 ranjeno. Kapetan Müller i poručnik Prinz Hohenzollern ostali su neozledjeni.

Potopljena engleska topnjača.

LONDON, 12. studenoga. Admiralitet saopćuje: Engleska topnjača „Niger“ u rano jutro u visini Doversa bila je od jednog njemačkog podmorskog broda potopljena.

Svi častnici i 37 ljudi od posade bili su spašeni.

Torpedo-topnjača „Niger“, od 810 tona, 70 m. duljine, 82 širine, 3-6 dubljine, sagrađena je god. 1892. Brzinu je imala od 22 milje. Posada broda imala je 22 čovjeka.

Tursko-ruski rat Veliki poraz Rusa.

CARIGRAD, 12. studenoga. Saopćenje glavnog kvartira kaže:

Jučer rano u jutro započeti napadaji naše vojske u Kavkazu doveo je do potpunog uspjeha. Rusi nisu se mogli uzdržati u drugoj svojoj bojni liniji niti pō dana.

Prispjele vijesti o porazu Rusa na Kavkazu kažu doslovice:

„Božjom pomoću neprijatelj bio je prisiljen svoje položaje napustiti. On uzmiče na čitavom frontu te je sa svih strana gonjen“.

Narodni ustanak 1878.-1890.

Namjestništvo, dogovorno sa vojničkim zapovjedništvom u Mostaru, odredilo je ove dane i ova mjesta za pregledanje obaveznika Narodnog Ustanka godišta 1878—1890:

- I. Zadar od 18 do 29 novembra, Benkovac od 1 do 4 decembra, Obrovac 6 i 7 decembra,
- II. Šibenik od 18 do 26 novembra, Knin od 28 novembra do 5 decembra, Sinj od 7 do 12 decembra,
- III. Spljet od 19 novembra do 5 decembra, Omiš od 5 do 8 decembra, Supetar od 10 do 12 decembra, Hvar od 15 do 19 decembra,
- IV. Metković od 19 do 22 novembra, Makarska od 24 do 28 novembra, Imotski od 1 do 5 decembra,

V. Risan 18 i 19 novembra, Hercegnovi od 20 do 22 novembra, Dubrovnik od 24 do 29 novembra, Korčula od 2 do 5 decembra,

Vojna zapovijed FZM. Potioreka.

„Az Est“ objelodanjuje zapovijed vrhovnog zapovjednika naših balkanskih vojnih sila FZM. Potioreka, koji ovako glasi:

Vojnici V. i VI. vojske!
Opet je nadošao čas, da neprijatelj, koji nam nasuprot stoji, zajedničkim silama napademo, da naše dosada postignute uspjehe okrunimo odlučnom navalom i da time postignemo svrhu rata: potpuno uništenje neprijatelja.

Svježom snagom, prožeti izvrstnim duhom, skoro tromjesečnim ratovanjem, tjelesno i duševno očišćeni stojimo neprotiv iznemoglog neprijatelja, koji je već odavna okajao svoju lahkoumnost, kojom nas je prisilio da trgnemo svoj mač. Pa stoga hoćemo i zadnju snagu neprijatelja slomiti i još prije nastupa zime svršiti tu vojnu, koja vam je nametnula tako teških posljedica.

Vojnici! Vaša, po našem vrhovnom gospodaru rata toliko puta priznata hrabrost, jamči mi, da ćete vi i kod te zgrade imati pred očima prisegu i Vašu vojničku dužnost, i da ćete vjerni primjeru naših na megdanu palih junaka napeti sve sile, da pobjedite neprijatelja i da ćete žrtvovati krv i život s božjom pomoći za cara, kralja i dom“.

KRONIKA.

Kr. ugarski dopisni uređ javlja, da će doskora ug. ministar pravosuđa, ovlašten po Njegovom Veličanstvu kralju, proširiti amnestiju na one, koji su krivi uveste Veličanstva, te na one oporbene zastupnike, koji su se ogrješili o dostojanstvo kuće djelotvornim napadajima na zastupstvo vlade u sjednici od 29. ožujka, nadalje na zastupnike u poznatoj aferi s tintaricama, te konačno na sve one osobe, koje su osudjene zbog političkih delikata, koje su bile u vezi s pokretom narodnosti ili sa socijalnom borbom.

Njemački je torpedni brod „S. 90“, nakon što mu je uspjelo potopiti jedan japanski krstaš pred Kiaushau-om, bio stavljen u neutralnim kineskim vodama pod kinesku zaštitu i na njen izvješene kineska zastava. Međutim je u tu neutralnu luku provalio jedan japanski torpedni brod, skinuo snjemacke ladje kinesku i izvjesio japansku zastavu. Kineski je ministar vanjskih poslova, saznajući za to, energično zatražio od japanske vlade izručenje toga japanskoga torpednoga broda zajedno s njegovom posadom.

Najnovija agitacija Rusije, da predobije za sebe javno mnjenje Bugarske, sastoji u agitaciji Ratka Dimitrijeva, koji s ratišta šalje depеше rusofiličkim listovima, u kojima se tvrdi, da će pobjeda ruskog oružja imati za posljedicu i riješenje makedonskog pitanja u smislu želja Bugarske. Ovi pokušaji označuju u se nacionalističkim krugovima sasvim bezuspješnima. Također nije uspio pokušaj Delcasséa, da sklone Srbiju na odstup. Makedonije Bugarskoj.

Javljaju iz Berlina: Ovamo je stigao viši častnik glavnog stožera generala Hindenburga, koji uvjerava, da je izvrsna situacija za njemačke i austro-ugarske čete, jer mogu po volji odabrati čas za odlučnu navalu.

„Morningpost“ piše: Budući da su Nijemci na istočnoj fronti stigli do Varte i otpremili odanle svoje najbolje čete na zapadno ratište, to je vjerojatno, da se imadu očekivati novi udarci kod Ypresa i kod La Bassea. Pritisak se ruske vojske još ne osjeća, jer su za sada još predaleko od njemačkog područja. Vijesti o novim njemačkim napadajima na raznim točkama dokazuju, da na njemačkoj strani još nije nastupila nikakva umornost, kako se to općenito misli.

Nijemci su zaštitili svu obalu od Ostendea do Westendea teškim topovima protiv navala s mora. Oni drže budno na oku poplavljeni dio yverskoga područja pomoću jakih četa, te usredotočuju svoje sile između Lilla i Arrasa. To smatraju dokazom, da su Nijemci čvrsto odlučili prodrijeti do Dünkirchena i Calaisa. Odluka na Sjevernom moru očito dozrijeva u prilog Nijemcima.

Japanci su zasušnjili kod juriša na Tsingtau 2300 njemačkih vojnika. Japanci sami imali 14 ranjenih častnika i 426 mrtvih i ranjenih vojnika. Naš krstaš „Kaiserin Elisabeth“ bio je od samih naših poplavljen. Momčad je spašena.

„Sonn und Montagszeitung“ javlja iz Genta: Jedna brzojavka „Newyork Herald“ saopćuje, da predstoji ultimatum Kine Japancima.

„Leipziger Tagblatt“ javlja iz Kopenhagena: Ruska je vlada protestirala u Peking protiv započetog jakog koncentriranja kineskih četa na mandžurskoj granici.

Iz Newyorka javljaju, da je 18 senatora uložilo u američanskom senatu predlog, neka predsjednik prosvjeduje proti širenju japanske invazije u Tihom Oceanu.

Po jednoj vijesti, najnoviji japanski dreadnought, koji je stajao 66 milijuna, nabasao je na minu te potonuo.

Atentator Princip svojim roditeljima.

Gavrilo Princip, koji je usmitio nasljednika prijestolja i njegovu suprugu, te osuđen na 20 godina tamnice, pisao je svojim roditeljima ovo pismo.

Dragi roditelji!

Prije svega Vas molim, da mi oprostite, ako je to moguće, na velikoj nesreći i žalosti, koju sam Vam nanio. Ja sam inače zdrav, no to ne znači ništa, da sam bolestan ili mrtav — to mi je potpuno radi mene svejedno — no meni je jedino žao Vas i cijeloga naroda zbog nesreće, koja ga snašla.

Meni i mojim nesrećnim drugovima već je rasprava svršena, a u četvrtak će nam se proglasiti osuda, — kakva će biti, ne znam, ali bih najvolio, da me na smrt osude. Ne mogu Vam pisati o svojim duševnim mukama, no to Vam i ne treba znati. Kako sam rekao — oprostite mi i pomirite se s tim, da mene više nema, a ja Vas volim i ljubim iznad svega srca i svoje duše.

Gledajte na svaki način, da Mikiću školujete, ali nek ne ide ovakim putem kao ja.

Više ništa, nego bezbroj poljubaca Vama i svima, koje poznam.

Mnogo Vas voli i poštuje Vaš sin Gavrilo.

PREDPLAĆUJTE SE NA „HRVATSKU MISAO“.

Domaće vijesti.

Srpsčina i naše škole. Pišu nam iz Splita: „Prava Crvena Hrvatska“ donosi, da je dneva 30. pr. mj. Zem. Odbor upravo općinama jednu okružnicu, koja ovako počinje: „Zemaljski je Odbor priredio za uredovnu upotrebu općina hrvatski dotično srpski prijevod...“

„Prava Crvena Hrvatska“ veli da je tome suvišan svaki komentar.

Što bi pak rekla „P. C. Hrvatska“, kada bi znala, da ima u Dalmaciji profesora koji se groze i najstrožim kaznama onim učenicima, koji u suglasju s današnjim duhom, brišu oznaku srpsiva kod svog materinskog jezika?

Višani od Francuza pušteni. Javljaju sa vladine strane, da su načelnik S. Topić i veleposjednik dr. L. Dojmi, koji su nekidan bili zarobljeni od Francuza na Visu, pušteni na slobodu. Stigoše u Genovu i putuju već svojim kućam. Nije još poznato, jesu li i ostali viški zarobljenici slobodni.

Osuđen bosanski zastupnik. Prošle subote osuđen je od sarajevskog tvrdjavog zapovjedništva narodni i gradski zastupnik veleposjednik Jovo Pešut na 5 godina radi — jezika.

Nova promaknuća u vojsci. Po najnovijem imenovanju u vojsci postalo je 2669 kadeta i zastavnika kod pješadije poručnicima u pričuvi, a nešto je manji broj onih kod drugih vrsta okružja. Ukupni je broj novih rezervnih poručnika 3771.

Kijevo za „Crveni Kriz“. Pišu nam iz Kijeve kod Vrljke: Poštovani O. Fra Luigji Plepel darovao je Upravi ove škole kruna 10 za vunu neka učenice pletu bječe za vojnike. Uprava najsrdačnije zahvaljuje.

Grad i okolica.

Ranjeni vojnici, prispjeli željeznicom 12 tek. mj; Stojanac Marko iz Dicma, učitelj; Smoje Luka iz Lučana (Sinj); Glavan Kuzma iz Privlake; Pavić Spiro iz Smokovića; Kožoman Andreja iz Hrvaca; Slamić Jure iz Ljubistinja; Burazer Jure iz Boraje; Gracin Ive iz Primoštena; Porišić Lazar iz Drniša; Milovac Ante iz Konjevrate; Vlatković Šime iz Novigrada; Gjurčić Dušan, Kekić Ilija.

TISAK ZA ULJE

uz jeftinu cijenu prodaje se. Tisak je u dobrom stanju. Obratiti se na **MARIOLA KURSARA u Prvič-Šepurinu.**

Naslov za brzojave: „JADRANSKA“
CENTRALA U TRSTU
 Via della Cassa di Risparmio 5
 (Vlastita kuća).

PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor — Ljubljana — Metković — Opatija — Šibenik — Spljet — Zadar.

Kuponi založnica Zemljišno ve-resijskog zavoda Kraljevine Dalmacije plativi su kao i uvučene založnice ino-uvučuju se kod

Jadranske Banke u Trstu i svih njezinih podružnica.

Uložne knjžice. — Pohrana i administracija vrijednosnih papira. — Kupoprodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te de- viza i valuta. — Osiguravanje efe- kata proti gubitku na tečaju pri vučenju. — Ziro račun i tekući račun. — Unovčivanje mjenica, dokumenata, odre- zaka i izvučenih vrijednosnih papira. — Kre- ditna pisma, čekovi, vaglia, napunice. — Pre- djudmovi i zajmovi na vrijednosne papire, dionice srečke, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne vjeres. — Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čeličnoj sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

JADRANSKA BANKA — Pričuva K 700.000.
PODRUŽNICA — ŠIBENIK
 — Dionička glavica K 8.000.000.

Pišite još danas po uvjete o nabavki izvrstne turske srečke uz ugodno mjesečno uplaćivanje!

U sretnom slučaju možete da već kod dojučeršnjeg žrijebanja dne 1. prosinca postanete vlasnik

400.000 franaka!

Srećkovno zastupstvo 30, Ljubljana.

KNJIGOVEŽNICA HRVATSKE ZADRUŽNE TISKARE U ŠIBENIKU

u. z. s. o. j. (Dr. ANTE DULIBIĆ I DRUG).

UVEZUJE DUGOTRAJNO I SOLIDNO SVAKE VRSTI UVEZA, KAO: PROTOKOLE, MISSALE, MOLITVENIKE I SVE U TU STRUKU SPA- DAJUĆE RADNJE.

CIENE UMJERENE. — IZRADBA BRZA I SOLIDNA.

Da postigneš pobolan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati ćeš ognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40% Kalijevom soli ili kainitom
15-16% Kalciumcianamidom
16-21% Thomasovom drozgom

i to prama uputama koje svak može da zatraži besplatno kod potpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zani- manicima dijeli poučne knjžice o uporabi gnojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenije od istoga.

Ova gnojiva dobivaju se isključivo kod potpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpčavaoc, i to prama uvjetima postavljenim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. :- Šibenik.
 (brzojavni naslov GRUBARES — telefon br. 56).

PIO TERZANOVIĆ
 TRGOVAC - ŠIBENIK

VELIKA ZALIHA

Rukotvorina, Odiela, Cipela

Galice, sumpora i gume prve svjetske tvornice

HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA ŠIBENIK

UKNJIŽENA ZADRUGA SA OGRANIČENIM JAMSTVOM (Dr. A. DULIBIĆ I DRUG)

OBSKRBLJENA JE SVIM MATERIJALOM, TAKO DA JE U STANJU TOČNO, BRZO, U MODERNOM SLOGU TE UZ VEOMA UMJERENE CIJENE IZRADJIVATI SVE RADNJE SPADAJUĆE U TISKARSKU STRUKU

IZRADJUJE POIMENCE POSJETNICE, TRGOVAČKE MEMORANDUME, RAČUNE, NASLOVNE LISTOVE, TRGOVAČKE I SLUŽBENE OBVOJE, VJENČANE KARTE, PLESNE I DRUGE ZABAVNE POZIVE I PROGRAME, OSMRTNICE, CIJENIKE, JESTVENIKE I T. D. I T. D.

VELIKO SKLADIŠTE TISKANICA ZA OBČINE I ŽUPSKE UREDE.

PRODAJA RAZNOVRISNOG ČISTOG PAPIRA I OBVOJA

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

SINGEROV ŠIVAČI STROJ

kojim se može šivati, vežti i vrpzati.

Singer Comp. šivači strojevi

dioničko društvo

ŠIBENIK, Glavna ulica.